

Betreft: inbreng (nood)hulporganisaties t.a.v. commissiedebat Armoede- en Schuldenbeleid 22 mei 2025

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Namens een breed samenwerkingsverband van (nood)hulporganisaties vragen wij uw aandacht voor de armoede- en schuldenproblematiek in Nederland. Een realiteit waarvan wij dagelijks de schrijnende voorbeelden zien. De realiteit is dat armoede in Nederland niet afneemt en de problemen en oorzaken complexer worden. Daarom zijn wij heel blij met het feit dat het ministerie van SZW het initiatief neemt tot het opstellen van een Nationaal Armoedeplan.

In deze brief delen wij vier concrete maatregelen om succes van het plan te borgen en te voorkomen dat meer mensen in nood komen. Daarmee doen we een dringend beroep op uw Kamer om aandacht te hebben voor deze ontwikkelingen en vragen we het ministerie werk te maken van de voorgestelde maatregelen in het Nationaal Armoedeplan. Belangrijk is dat er specifieke aandacht komt voor kwetsbare groepen zoals dak- en thuisloze mensen, mensen verblijvend in een instelling en (ex-)gedetineerden. En dat de potentie van laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijk gecreëerd en benut worden om informele en deskundige hulp te bieden.

1. Maak proactief werk van structureel armoedebeleid

Meer dan 540.000 mensen leven in Nederland in armoede en 1,2 miljoen mensen zijn financieel kwetsbaar. Daarnaast leven 450.000 mensen in voedselnood. Wij zien in de praktijk dat **armoede niet afneemt**. Zo is er een toename te zien van financieel kwetsbare jongeren, volwassenen en kinderen die niet voldoende en/of gevarieerd eten krijgen en geen toegang hebben tot hulp, omdat zij zich uit schaamte of angst voor de overheid niet kenbaar maken.

Cruciaal hierin is een overheid die proactief mensen in kwetsbare posities, zoals onder meer dak- en thuisloze mensen, een hand toereikt. Als noodhulporganisaties weten we elkaar goed te vinden en te versterken om deze groep zo goed mogelijk te ondersteunen. Tegelijkertijd zien we een overheid die zich steeds verder terugtrekt, terwijl er behoefte is aan een volwaardige partner in deze stille crisis.

2. Ontwikkel een aanpak voor kwetsbare groepen

De definitie van armoede, zoals deze is geïntroduceerd door het SCP, Nibud en CBS, en het uitgangspunt van het kabinet dat werken moet lonen, zorgen ervoor dat wij in de praktijk zien dat grote groep mensen die leeft in armoede, wordt vergeten. Ook het antwoord van de staatssecretaris op het gebruik van de 'nieuwe' definitie, stelt ons absoluut niet gerust¹. Bepaalde kwetsbare groepen waar wij ons voor inzetten zijn niet meegeteld. Dit zijn mensen die niet in staat zijn om een betaalde baan te hebben, maar wel willen participeren in de maatschappij. Daarom moet de focus niet uitsluitend liggen op het begeleiden van mensen naar werk, maar op **algehele maatschappelijke participatie**. Iedereen verdient het om mee te kunnen doen en het is zonde om niet ieders potentieel te benutten. Wij roepen daarom op om een **specifieke aanpak te ontwikkelen in het Nationaal Armoedeplan voor deze kwetsbare groepen**. Uiteraard denken wij graag mee over de invulling hiervan.

3. Houd vast aan armoedereductiedoelen

Het kabinet heeft als speerpunt om de bestaanszekerheid in Nederland te verbeteren. Dat is nodig want recente rapporten, zoals "Een zeker bestaan"² van de Commissie Sociaal Minimum en "Blind voor mens en recht"³ van het College voor de Rechten van de Mens, tonen aan dat veel mensen in Nederland niet

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/12/19/voortgangsbrief-armoede-en-schulden>

² <https://www.tweedekamer.nl/nieuws/persberichten/rapport-parlementaire-enquetcocommissie-fraudebestrijding-en-dienstverlening>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/30/een-zeker-bestaan-rapport-i-commissie-sociaal-minimum>

genoeg middelen hebben om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Deze rapporten leggen de tekortkomingen in ons huidige systeem bloot en pleiten voor een fundamentele stelselherziening. Ook uit een recent rapport van het Centraal Planbureau⁴ blijkt dat het aantal mensen met een hoge armoede-intensiteit sinds 2021 ongeveer gelijk blijft, en de situatie voor mensen in de meest kwetsbare positie dus niet is verbeterd.

Ondanks het voornemen om bestaanszekerheid te verbeteren heeft het kabinet de ambitie om armoede de komende jaren fundamenteel terug te dringen losgelaten. Een zorgelijk besluit, omdat het vroegtijdig bestrijden van armoede kan leiden tot meer levensgeluk en gevoel van (eigen)waarde, structurele kostenbesparingen als het gaat om gezondheidsverschillen en veiligheid in de huiselijke sfeer en op straat. Daarnaast leidt dit besluit tot het onbenut blijven van potentieel voor de arbeidsmarkt en zorgt het ervoor dat deze groep blijvend een beroep moet doen op overheidsvoorzieningen. Het loslaten van deze ambitie zal naar onze verwachting **ernstige gevolgen hebben voor kwetsbare groepen**. Daarom pleiten wij ervoor om **deze ambitie hernieuwd toe te passen** (tot 2030) op de groep mensen die nu als 'arm' wordt gedefinieerd, maar ook breder.

4. Stop bezuinigingen op de sociale basis en preventie in de wijk

Door bezuiniging op het Gemeentefonds is het hoogstwaarschijnlijk dat er een significante bezuiniging op armoedebeleid gaat volgen. Hiermee loopt het Rijk het risico (verder) tekort te schieten in haar grondwettelijke taak om de bestaanszekerheid te borgen. Het Sociaal Cultureel Planbureau geeft aan dat deze bezuinigingen ervoor zorgen dat mensen minder toegang krijgen tot belangrijke sociale en welzijnsvoorzieningen en schuldhulpverlening en dat het vertrouwen in de overheid verder onder druk komt te staan. Terwijl juist in het buurtwerk en op de fysieke ontmoetingsplekken in de wijk armoede gesignaleerd wordt, waardoor vroegtijdig ingezet kan worden op preventie en laagdrempelige hulp. Wij zijn als (nood)hulporganisaties niet (voldoende) in staat om het gat op te vullen wanneer de overheid tekortschiet in haar kerntaak. Bezuinigingen op de sociale basis en preventie in de wijk zullen leiden tot **toegenomen problemen met ernstige gevolgen voor de meest kwetsbaren**.

Aandacht voor de meest kwetsbare groepen in het Nationaal Armoedeplan zal een structurele oplossing voor deze problematieken borgen. Belangrijk hierin is de samenwerking met gemeenten, vakbonden, werkgevers, maatschappelijke en private organisaties en ervaringsdeskundigen. Daarbij dienen de adviezen van de commissie Sociaal Minimum en de Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening **integraal overgenomen** te worden. Ook adviseren wij om armoede **breed te definiëren** en alle relevante kabinetsvoornemens met betrekking tot wonen, armoede en schulden, participatie, gezondheid en een sterke sociale basis onderdeel te laten zijn van het programma en om voldoende financiële middelen vrij te maken om armoede en gerelateerde noden aan te pakken.

Uiteraard zijn wij bereid om nadere toelichting te geven op bovenstaande punten. Hiervoor kunt u contact opnemen met Florian Pronk via florian.pronk@legerdesheils.nl, T: 06-25513898.

Hoogachtend namens de volgende (nood)hulporganisaties,

⁴ <https://www.cpb.nl/de-armoede-intensiteit-een-raming-van-de-diepte-van-armoede>